

Jari Kinnunen kok ym.

Kirjallinen kysymys virkamiesten ja eräiden asiakastyötä tekevien henkilöllisyyden pseudonymisoinnista

Eduskunnan puhemiehelle

Pseudonymisointi tarkoittaa henkilön tunnistetietojen, asiakastyössä käytännössä hänen nimensä muuntamista numero- tai kirjainkoodiksi.

Viranomaiset sekä eräissä asiakaspalveluammateissa työtä tekevät joutuvat yhä useammin väkivallan tai väkivallan uhan kohteiksi. Maalittaminen lisääntyy sosiaalisessa mediassa, mutta myös reaali maailmassa. Toiminta ei rajoitu vain turvallisuusviranomaisiin, vaan se on arkipäivää sairaankuljetuksessa, sosiaalitoimessa, syyttäjälaitoksessa sekä pelastustehtävissä, jopa tuomareita saatetaan uhkailla nykyään — vain muutamia esimerkkejä mainitaksemme.

Rikolliset pyrkivät vaikuttamaan viranomaisten ja viranhaltijoiden tekemiin päätöksiin ja heidän toimintaansa. Häirintää ja maalittamista ei varmasti pystytä kokonaan estämään sillä, että asiakastyötä tekevien henkilöllisyys pseudonymisoidaan, mutta se voisi vähentää merkittävästi painetta heitä kohtaan.

Esimerkiksi poliisi joutuu jatkuvasti tekemisiin huolta aiheuttavien henkilöiden (HAH) kanssa. Heihin ollaan yhteydessä muun muassa vakavien väkivaltarikosten ennalta estämiseksi. Aina henkilöt eivät orientoidu aikaan ja paikkaan, mutta aina he ovat potentiaalisesti vaarallisia niitä kohtaan, jotka joutuvat heidän elämänsä puuttumaan.

Lääkäreiltä saatetaan vaatia itselle mieluista reseptiä. Ensihoitajia ja jopa valvontaeläinlääkäreitä voidaan uhkailla huolimatta siitä, että heidän toimintansa on asiakkaita auttavaa eikä kuten poliisilla, yleensä asiakkaan oikeuksia rajoittavaa.

Poliisissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tehtävissä toimiville on jo ohjausta annettu, ja numerokoodeja on joissakin poliisilaitoksissa käytössä. Yhtenäinen käytäntö puuttuu. Rikostutkinassa menettelyä ei tunneta. Muissa ammattiryhmissä asiasta on tuskin paljoa edes keskusteltu.

Pseudonymisointi ei vaaranna asiakkaan oikeusturvaa, viranomaistoiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä taikka hyvän hallinnon periaatteita muutoinkaan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 736/2022 vp

Arvoisa pääministeri, miten varmistatte sen, että alaisenne ministerit ryhtyvät selvittämään asiakastyötä tekevien henkilötietojen pseudonymisoinnin tarvetta ja mahdollisuuksia vastuuministeriöidensä toimialoilla?

Helsingissä 2.2.2023

Jari Kinnunen kok

Marko Kilpi kok